

Posudek vedoucího diplomové práce

Gabriela Poláková, *Malířka Milada Benešová-Špálová (1884–1963)*

Paříž 2019, 154 stran, obrazová a textová příloha.

Diplomová práce Bc. Gabriely Polákové vznikla na téma zvolené autorkou. Měla dlouhodobý zájem věnovat se dílu ženy–malířky a vybrala si pro své bádání nepříliš připomínanou průkopnici ženské umělecké životní aktivity Miladu Benešovou-Špálovou (1884–1963), manželku bratra Václava Špály, předního českého představitele malířského kubismu, expresionismu a kuboexpresionismu. Malířčin původně umělecky zcela samostatný vývoj, ve školení opřený o studium na pražské Uměleckoprůmyslové škole u profesora Josefa Schussera a v Mnichově u profesora figurální malby Waltera Thora se ve zralé tvorbě přece jen zčásti dotkl příkladu jejího švagra, ale její umělecké a spolkové aktivity ji vedly k samostatnému stylovému vývoji a připoutaly ji zároveň k ženskému uměleckému hnutí.

Vzhledem k prostředí diplomových prací na Katedře dějin umění FF UP stojí rozhodně za ocenění velmi důrazné úsilí diplomantky o mapování ženské účasti na meziválečném umění v Československu. Kapitoly 3. *Nástin vývoje ženské emancipace, ženského umění a uměnovědy v českých zemích od jejího počátku až po 60. léta 20. století*, 4. *Ženské výtvarné spolky v českých zemích na přelomu 19. a 20. století* a jejich podkapitoly znamenají rozhodně zcela seriózní pokus o vlastní badatelský souhrn jmenovaných oblastí bádání v rámci mateřské katedry, zpracovaný s nebývalým zaujetím pro studovanou problematiku, přestože zčásti navazují na tematicky souběžné práce starších historiček umění.

Malířčin manžel František Špála se osobně účastnil jako učitel odborné školy v Užhorodu, jako ředitel odborné školy v Sevljuši a jako školní inspektor odborných škol na Podkarpatské Rusi tamního rozvoje československého školství a malířka sama v letech 1919–1938 svou tvorbou vynikala na obzoru uměleckého dění v této části republiky, než se s rodinou musela vrátit do okupované Prahy. Milada Benešová-Špálová se účastnila značného počtu výstav, z malé části i autorských. Za pozornost stojí i vliv historických okolností jejího života, i když diplomantka mohla jejich významové interpretaci alespoň v náznaku ve vztahu k autorce (1. republika, okupace, poválečná situace, doba po roce 1948) věnovat více pozornosti.

Stylové a umělecké proměny malířčina života práce zobrazila autorka podle možností, jaké jí poskytla situace značného nedostatku pramenů, obrazových záznamů i kritické pozornosti ve zmínkách o díle umělkyně, které věnovala první soustředěnou pozornost teprve sama diplomantka. Doporučoval bych jí více odvahy k možnosti sestavit alespoň relativní chronologii malířčina díla, dostupného autorce práce, protože jen tak bude v budoucnu možno posunout dochovaný korpus jejích prací k pevnějšímu tvaru. Chápu však zároveň určitou míru její zdrženlivosti při skutečnosti, že byla zatím kromě záznamů v aukčních domech nalezena jen jediná položka v muzejních sbírkách, vytvořená Miladou Benešovou-Špálovou, *Zátíší s ovocem a bramboříky* z roku 1935, konkrétně v Muzeu města Brna. Další mou poznámkou je desideratum, aby se autorka odvážila přistoupit k autorům časopiseckých kritik i polemicky, případně se s významnějšími z nich výslovně propojit (např. Josef Čapek), a aby zpřesnila jejich pohled na malířčino dílo z jejího dnešního, od genderového zkreslení osvobozovaného pohledu.

Bc. Gabriela Poláková odvedla solidní badatelský výkon a přinesla množství zcela nových poznatků k průzkumu stále ještě nedostatečně revalvované hodnoty umění, vytvořené ženami, které stále ještě nebylo zbaveno genderového názorového nánosů. Jazyk práce má standardní kvalitu a práce je vybavena až na drobnosti (pojmové vybroušení pojmů jako „neautorizovaná práce“) standardním aparátem. Za badatelské zpracování, literární podání a myšlenkové zaměření práce **doporučuji** diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnotit ji úrovní **B**.

Praha, 12. ledna 2020

Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.
vedoucí diplomové práce